

VIESTIASIAT.

Puhelinyhteyksien saanti oli myös yksi niitä vaikeuksia, joista näytti olevan vaikea selviytyä. Kuten jo alussa mainitsin, eivät sotilasviranomaiset olleet halukkaita antamaan meille puhelinkoneita ensinkään ennenkuin vetosin siihen, että asiakkaamme s.t.s. joukko-osastot tarvitsevat yhteyttä meihin eikä niinkään paljon päin vastoin.

Kaikki menikin sitten hyvin, sillä kaikki puhelut välitettiin sotilaskeskusten kautta. Näin menivät pyytämämme virkapuhelut tahtomattamme sotilasvirkapuheluina ja siten sujui yhteyksien saanti kohtalaisen nopeasti. Tilanne muuttui kokonaan heti, kun siviilikeskukset alkoivat toimia, sillä niissä erotettiin tarkalleen tavallinen virka- ja sotilasvirkapuhelu toisistaan.

Nyt oli asia sillä lailla, että sotilaskeskukset käsittelevät tavallisia virkapuheluita samalla lailla kuin yksityispuhelujakin, joten ne pääsivät läpi ainoastaan silloin, kun ei ollut ainoatakaan sotilaspuhelua tiedossa, mikä useimmiten tapahtui joskus aamuyöllä. Silloin oli teoreettinen mahdollisuus saada puhelunsa läpi, mutta käytännössä tuli este eteen siinä, että siviilikeskus katsoi puhelun rauenneen, ellei sitä voitu yhdistää ennen puoltayötä. Näin jäi siis puhelu saamatta, vaikka se oli ajoissa tilattu ja linja vapaa.

Sain tästä omituisesta järjestelmästä tiedon vasta

myöhemmin, ja silloin olimme jo kukin omalla tahollamme sopineet paikallisten sotilasviranomaisten kanssa, että saisimme kiireellisissä asioissa käyttää sotilasvirkapuhelua. Pääsimme sillä lailla jonkun ajan eteenpäin, kunnes Karan keskus, jonka armoilla olimme, rajoitti taas puhelujen saannin yhteen sotilasvirkapuheluun päivässä ja rajoitti puhelun pituuden kuudeksi minuutiksi.

Kaikkeen tähän olisi vielä voinut tyytyä, mutta sitten tuli välikohtaus, joka oli katkaista meiltä kaikki mahdollisuudet.

Sattui nimittäin niin, että eräs pääkonttorin herroista virkamiehistä käytti sotilasvirkapuhelua selvittääkseen yksityisiä asioitaan "rakkaalleen", joka sattui olemaan komennuksella eräässä asioimistossa, ja puheluntarkkailija tietysti katkaisi tämän lörpöttelyn heti, kun huomasi mistä oli kysymys. Tämä ymmärtämätön ja lapsellinen sotilasvirkapuhelun väärinkäyttäminen aiheutti meille ankaran varoituksen ja uhkauksen riistää meiltä kokonaan puhelimen käyttöoikeuden.

Näin saattoi sivullinen, jolla ei ollut mitään asiaa meille virallisessa mielessä, vaarantaa koko toimintamahdollisuutemme.

Paremmiin saimme puhelinsanomamme välitetyiksi, vaikka nekin usein olivat hyvin kauan matkalla. Varsinkin jos sattui olemaan pitempi sanoma, jäi se öiseen aikaan odottamaan ennenkuin saapui perille. Puhelinsanomasysteemissä oli myöskin se vika, että sanomat usein muuttuivat matkalla joko kuuloharhan tai huolimattomuuden takia. Jos niissä lähetettiin maksu-määräyksiä, täytyi aina tarkastaa huolellisesti, että avainluku tosiaan vahvisti sen, ennenkuin otti sen täydestä.

Jos taas antoi maksu-määräyksiä suoraan ilman että ne puettiin puhelinsanomien muotoon, sattui kerta toisensa jälkeen, että puhelu katkesi juuri silloin, kun avainluku mainittiin, sillä puheluntarkkailijanhan oli mahdoton tietää, mitä tämä irrallinen luku merkitsi ja ohjeiden mukaan oli hänen pakko keskeyttää puhelu heti, kun irrallinen numero, joka ei luonnollisesti kuulunut lauseeseen mainittiin. Keskeytyksen välttämiseksi sovittiin siitä, että varmistusavainluku naamioi-

tiin maksu-määräyksen näennäiseksi järjestysnumeroksi, joka silloin huomiota herättämättä pääsi tarkkailun läpi. Heti kun pääkonttorissa saatiin tieto tästä, antoi ylikamreeri yleispäätävän määräyksen, joka vahvisti tavan viralliseksi.

Viestiyhteyksistä puheen ollen on syytä mainita myös niistä vaikeuksista, jotka johtuivat siitä, ettei suoraa yhteyttä saatu puhelimella pääkonttoriin. Varsinkin alussa, kun kaikki oli kehittymistilassa, olisi ollut hyvin tärkeätä saada neuvotella eri asioista vastaavien herrojen kanssa Helsingissä, mutta siihen ei ollut tilaisuutta. Jos oli jotain erikoisen tärkeätä, ei auttanut muu kuin matkustaa Joensuuhun, josta puhelun saanti oli mahdollinen.

Tosin kyllä en kertaakaan tehnyt sitä matkaa puhelun takia, mutta joka matkan yhteydessä yritin saada puhelimitse selvää Johtokunnan mahdollisista toivomuksista samalla kun ilmoitin lyhyesti viimeiset pankkiuutiset rintamalta sinne.

Pian tulin huomaamaan, että pääkonttorissa oli hyvin vaillinaiset tiedot oloistamme ja mahdollisuuksistamme. Tämä ilmeni monessa yhteydessä ja oli tuottaa meille ylimääräisiä vaikeuksia, joten katsoin tarpeelliseksi kirjoittaa kamreeri Blomquistille pitkäähkön yksityiskirjeen, jossa koetin tehdä selkoa todellisesta tilanteesta, jotta ainakin yksi herroista olisi edes vähän perillä asioista. Mikäli vastauksesta ilmeni, oli selostus ollut erittäin tervetullut.

Kuitenkin huomasin, että oli aiheellista antaa jatkuvasti näitä tiedoituksia ja kun Sortavalasta onnistuttiin saamaan puhelinyhteys kuntoon, tuli minulle tavaksi pari kolme kertaa viikossa keskustella kamreeri Blomquistin kanssa kaikista esiintyvistä tärkeistä asioista. Nämä keskustelut olivat omiaan monessa suhteessa helpoittamaan toimintaamme. Kun puhelut otettiin öiseen aikaan, ei aikarajoitus ollut niin ankara, vaan saimme useimmiten keskustella keskeytyksettä, mikä päiväsaikaan ei juuri tullut kysymykseenkään.